

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
Federalno ministarstvo poljoprivrede,
vodoprivrede i šumarstva**

**ZAKON
O SJEMENU I SADNOM MATERIJALU
ŠUMSKIH I HORTIKULTURNIH VRSTA DRVEĆA I GRMLJA**

Ovaj Zakon objavljen je u „Službenim novinama Federacije BiH“, broj: 71/05 od 21.12.2005.g.

ZAKON

O SJEMENU I SADNOM MATERIJALU ŠUMSKIH I HORTIKULTURNIH VRSTA DRVEĆA I GRMLJA

I – TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim zakonom uređuje se registracija i način vođenja registara, šumsko i hortikulturno sjeme, šumski i hortikulturni sadni materijal, kontrola uvoza reproduktivnog materijala, naknada troškova, upravni nadzor nad provedbom ovog Zakona, kaznene odredbe i druga pitanja od značaja za provedbu jedinstvenog sustava šumskog i hortikulturnog sjemenarstva i rasadničarstva na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija).

Cilj ovog zakona je osiguravanje kvalitetnog reproduktivnog materijala šumskih i hortikulturnih vrsta drveća i grmlja radi pospješivanja ekonomične proizvodnje u šumarstvu i hortikulturi, čuvanje okruženja, biološke sigurnosti i zaštite potrošača.

Članak 2.

Pojmovi koji se koriste u ovom zakonu imaju slijedeće značenje:

1. šumsko i hortikulturno sjeme (u daljnjem tekstu: sjeme) jesu generativni dijelovi šumskog i hortikulturnog drveća i grmlja koji služe za sjetvu i proizvodnju šumskih i hortikulturnih sadnica;
2. šumske i hortikulturne sadnice (u daljnjem tekstu: sadnice) su biljke dobivene iz generativnih ili vegetativnih dijelova šumskog i hortikulturnog drveća i grmlja, a služe za pošumljavanje, obnovu šuma i uređenje okoliša;
3. sjemensko stablo je stablo sa kojeg se dobiva reproduktivni materijal;
4. sjemenska sastojina ili sjemenska zona je dio šumskog kompleksa izdvojen na temelju fenotipskih karakteristika stabala;
5. priznata sjemenska sastojina ili sjemenska zona dio je šumskog kompleksa izdvojen na temelju fenotipskih karakteristika stabala, u kojem su provedene mjere njege, a čija je temeljna namjena proizvodnja reproduktivnog materijala;
6. sjemenska plantaža je izolirani zasad odabranih klonova ili potomstva punih ili polu srodnika namijenjen za proizvodnju ploda i sjemena, koji često i obilno plodonosi, a sjeme se lako sakuplja;
7. roditeljska stabla su stabla od kojih je proizvedeno potomstvo kontroliranim ili slobodnim oprašivanjem;
8. klon je grupa individua (rameta) proizvedenih vegetativno od jedne matične biljke (ortete);
9. klonska smješa je smješa identificiranih klonova u utvrđenom odnosu;
10. klonski arhiv je višegodišnji nasad i matičnjak klonova namijenjen očuvanju genetičkog fonda i varijabilnosti vrste;
11. matičnjak i središnji matičnjak je zasad koji služi za vegetativno razmnožavanje, odnosno proizvodnju hortikulturnog materijala;
12. potomstvo koje čine puni srodnici (full sib) je potomstvo poznatih roditeljskih stabala, a polusrodnika (half sib) je potomstvo poznatog materinskog stabla dobiveno iz slobodnog oprašivanja;
13. provenijencija - podrijetlo je jedno ili više područja sličnih ekoloških karakteristika u kojem sastojine pojedinih vrsta, podvrsta ili varijeteta pokazuju slične fenotipske ili genetske karakteristike;

14. rasadnik je posebice uređena površina zemljišta na kojoj se kroz sustav tehnološko-tehničkih postupaka proizvodi reproduktivni materijal;
15. promet reproduktivnog materijala je kupovina, prodaja, uvoz, uslužno posredovanje, davanje bez naknada (poklon, ustupanje i sl.) i razmjena reproduktivnog materijala;
16. partija sjemena je sjeme iste vrste drveća, koje potiče od istog polaznog materijala i koje je na isti način i iste sezone sakupljano, dorađeno i uskladišteno.

Članak 3.

Odredbe ovog zakona odnose se na reproduktivni materijal sljedećih vrsta šumskog drveća:

- *Abies alba* Mill. – obična jela
- *Abies cephalonica* Loud. – grčka jela
- *Abies pinsapo* Boiss. – španjolska, andaluzijska jela
- *Acer platanoides* L. – mliječ, mlječak
- *Acer pseudoplatanus* L. – gorski (bijeli) javor
- *Alnus* spp. i hibridi između ovih vrsta – johe
- *Betula pendula* Roth – breza bradavičava
- *Betula pubescens* Ehrh. – maljava breza
- *Carpinus betulus* L. – grab obični
- *Castanea sativa* Mill. – kesten pitomi
- *Cedrus atlantica* Manetti ex Carr. – atlaski cedar
- *Cedrus libani* Loud. – libanonski cedar
- *Fagus sylvatica* L. – bukva obična, evropska
- *Fraxinus angustifolia* Vahl. – poljski jasen
- *Fraxinus excelsior* L. – bijeli jasen
- *Juglans regia* L. – orah obični
- *Juglans nigra* L. – crni orah
- *Larix decidua* Mill. – evropski ariš
- *Picea abies* (L.) Karsten – obična smrča
- *Picea omorika* (Pančić) Purk. Pančićeva omorika
- *Picea sitchensis* (Bong.) Carr. – sitkanska smrča
- *Pinus brutia* Ten. – brucijski bor
- *Pinus halepensis* Mill. – alepski, bili bor
- *Pinus leucodermis* Antoine – munika
- *Pinus nigra* Arnold – crni bor
- *Pinus pinaster* Ait. – primorski bor
- *Pinus pinea* L. – piniya, pinj
- *Pinus silvestris* L. – bijeli bor
- *Populus* spp. i hibridi između ovih vrsta
- *Prunus avium* L. – trešnja divlja
- *Pseudotsuga menziessi* Franco – obična američka duglazija
- *Pyrus pyraeaster* Burgsd. – divlja kruška
- *Quercus cerris* L. - cer
- *Quercus frainetto* Tenore – sladun
- *Quercus ilex* L. – česvina, crnika
- *Quercus petraea* Liebl. - kitnjak
- *Quercus pubescens* Willd. – medunac
- *Quercus robur* L. – lužnjak
- *Quercus rubra* L. – crveni američki hrast
- *Robinia pseudoacacia* L. -bagrem
- *Salix* spp. i njihovi hibridi
- *Sorbus* spp.

- *Tilia cordata* Mill.–lipa malolisna
- *Tilia platyphyllos* Scop. – lipa velelisna

Odredbe ovog zakona odnose se i na reproduktivni materijal drugih vrsta šumskog drveća kada se isti proizvodi za potrebe podizanja i vještačkog obnavljanja šuma i uređenje okolice.

Članak 4.

Poslove u djelatnosti sjemenarstva i rasadničarstva utvrđene ovim zakonom obavljaju Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljnjem tekstu: **Federalno ministarstvo**), Federalna uprava za šumarstvo (u daljnjem tekstu: **Federalna uprava**), kantonalna ministarstva mjerodavna za poslove šumarstva (u daljnjem tekstu: **kantonalno ministarstvo**), kantonalne uprave za šumarstvo (u daljnjem tekstu: **kantonalna uprava**) kao i znanstvene ili znanstveno-istražiteljske ustanove i druge ustanove koje ispunjavaju uvjete utvrđene ovim zakonom, a koje ovlasti Federalno ministarstvo (u daljnjem tekstu: **ovlaštene ustanove**).

Radi praćenja stanja u sjemenarstvu i rasadničarstvu kantonalna ministarstva, kantonalne uprave i ovlaštene ustanove iz stavka 1. ovog članka dužni su o obavljanju poslova iz ove djelatnosti najmanje jednom godišnje izvješćivati Federalno ministarstvo i Federalnu upravu i to najkasnije do 31. prosinca tekuće godine.

Članak 5.

Na prijedlog kantonalnog šumsko-gospodarskog društva, uz prethodno pribavljeno mišljenje kantonalne uprave, Federalno ministarstvo utvrditi će granice šumskih sjemenskih sastojina i sjemenskih zona određene vrste šumskog drveća i utvrditi površine sjemenskih sastojina za sakupljanje sjemena.

Program za gospodarenje sjemenskim sastojinama i sjemenskim zonama i njegovu reviziju izrađuje ovlaštena ustanova.

Odredbe st. 1. i 2. ovog članka ne odnose se na endemične i subendemične vrste, te spontane prirodne hibride koje nalazimo u našim šumama.

Uvjete koje moraju zadovoljavati ovlaštene ustanove iz stavka 2. ovog članka propisat će federalni ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljnjem tekstu: **federalni ministar**).

II – REGISTRIRANJE I NAČIN VOĐENJA REGISTARA

Članak 6.

U obavljanju poslova sjemenarstva i rasadničarstva šumskih i hortikulturnih vrsta drveća i grmlja Federalna uprava vodi slijedeće registre:

1. Registar proizvođača šumskog i hortikulturnog sjemena (u daljnjem tekstu: **Registar proizvođača sjemena**);
2. Registar dorađivača šumskog i hortikulturnog sjemena (u daljnjem tekstu: **Registar dorađivača sjemena**);
3. Registar proizvođača šumskog i hortikulturnog sadnog materijala (u daljnjem tekstu: **Registar proizvođača sadnog materijala**);
4. Registar uvoznika šumskog i hortikulturnog sjemena i šumskog i hortikulturnog sadnog materijala (u daljnjem tekstu: **Registar uvoznika**);
5. Registar laboratorija za kontrolu kakvoće šumskog i hortikulturnog sjemena.

Sadržaj, oblik i način vođenja registara iz stavka 1. ovog članka propisuje federalni ministar.

Članak 7.

Federalno ministarstvo donosi rješenje o upisu u registar iz članka 6. ovog zakona na zahtjev poduzeća, ustanova i drugih pravnih osoba (u daljnjem tekstu: *pravne osobe*), ako te pravne osobe zadovoljavaju uvjete propisane ovim zakonom i propisima donesenim na temelju ovog zakona.

Federalno ministarstvo donijeti će rješenje o brisanju pravne osobe upisane u registar iz članka 6. ovog zakona, na njen zahtjev, odnosno kada utvrdi da je prestalo zadovoljavati uvjete propisane ovim zakonom i propisima donesenim na temelju ovog zakona.

Proizvođač, odnosno dorađivač sjemena brisati će se iz registra proizvođača, odnosno dorađivača sjemena ako se prestane baviti proizvodnjom ili doradom sjemena najmanje šest godina.

Proizvođač sadnog materijala brisati će se iz registra proizvođača sadnog materijala ako se prestane baviti proizvodnjom najmanje dvije godina.

Ponovnu prijavu za upis u registar proizvođača, odnosno dorađivača sjemena pravna osoba može podnijeti po proteku roka označenog u rješenju iz stavka 2. ovog članka. Ovaj rok ne može biti kraći od jedne niti duži od pet godina.

Ponovnu prijavu za upis u registar proizvođača sadnog materijal pravna osoba može podnijeti po proteku roka označenog u rješenju iz stavka 2. ovog članka. Ovaj rok ne može biti kraći od šest mjeseci niti duži od pet godina.

Pravne osobe dužna su da o svakoj promjeni koja je od utjecaja na upis u registre iz članka 6. ovog zakona, odnosno na brisanje iz registra pisanim putem izvijeste Federalno ministarstvo u roku od 30 dana od dana nastanka promjene.

Popisi na temelju pravomoćnih rješenja iz st. 1. i 2. ovog članka objavljuju se u "Službenim novinama Federacije BiH".

III - ŠUMSKO I HORTIKULTURNO SJEME

1. Kategorije šumskog i hortikulturnog sjemena

Članak 8.

Prema podrijetlu sjeme se dijeli na:

1. normalno sjeme sa poznatim podrijetlom (sakupljeno iz sječine sa određenih stabala uz odobrenje i nadzor mjerodavne ovlaštene institucije);
2. normalno sjeme podrijetlom iz sastojina izdvojenih kao striktno genetičke pričuve ili prašumskih rezervata, a čija je temeljna namjena proizvodnja reproduktivnog materijala uz nadzor mjerodavne ovlaštene institucije;
3. selekcionirano sjeme, proizvedeno u izabranim sastojinama ili sjemenskim zonama za sakupljanje sjemena u kojima su provedene uzgojno-melioracijske mjere na uređenju objekta;
4. selekcionirano sjeme, proizvedeno u priznatim sjemenskim sastojinama ili sjemenskim zonama;
5. selekcionirano sjeme, proizvedeno od plus stabala iz priznatih šumskih sjemenskih sastojina ili zona određenog šumskog rajona dobivenog na temelju provedene ekološko-vegetacijske rajonizacije;
6. selekcionirano sjeme na temelju genetske provjere roditeljskih stabala u testovima potomstva (ispitano sjeme), podrijetlom sa elitnih stabala ili proizvedeno u klonskim i generativnim sjemenskim plantažama;
7. selekcionirano sjeme dobiveno na temelju fenotipske procjene roditeljskih stabala, proizvedeno u klonskim i generativnim sjemenskim plantažama:
 - podignutim od klonova ili potomstva iz jedne provenijencije;
 - podignuto od klonova ili potomstva iz više provenijencija i
 - biklonskim sjemenskim plantažama (samo za uporabu u znanstvene svrhe) i
8. sjeme podrijetlom od transgenih roditelja iz plantaža.

2. *Proizvodnja*

Članak 9.

Sjeme može proizvoditi, odnosno sakupljati pravna osoba (u daljnjem tekstu: proizvođač sjemena) upisana u Registar proizvođača šumskog, odnosno hortikulturnog sjemena.

Proizvođač sjemena dužan je o količini proizvedenog sjemena izvijestiti Federalno ministarstvo i Federalnu upravu do 31. ožujka naredne godine, ovisno o vrsti i vremenu proizvodnje sjemena.

Iznimno od stavka 1. ovog članka proizvodnjom i doradom selekcioniranog sjemena iz članka 8. stavak 1. točka 7. alineja 3. i točka 8. može se baviti samo znanstvena ili znanstveno-istražiteljska ustanova kojoj je temeljna djelatnost znanstveno-istražiteljska djelatnost i selekcija u oblasti šumarstva.

Članak 10.

Federalno ministarstvo donosi rješenje za upis u Registar proizvođača šumskog, odnosno hortikulturnog sjemena na temelju prijave pravne osobe, ako ta pravna osoba ispunjava slijedeće uvjete:

1. da je vlasnik ili da ima dugoročno sklopljen ugovor sa vlasnikom, odnosno korisnik priznate sjemenske sastojine, izabrane sjemenske sastojine za skupljanje sjemena, priznate klonske ili generativne sjemenske plantaže;
2. da raspolaže opremom za proizvodnju, zaštitu, odnosno skupljanje sjemena ili da ima dugoročni ugovor sa angažiranim kooperantima koji raspolažu potrebitom opremom;
3. da raspolaže skladišnim prostorom za smještaj, čuvanje i pakiranje nedoradenog i doradenog sjemena koji udovoljava minimalnim tehničkim uvjetima i uvjetima propisanim Pravilnikom o uvjetima kojima moraju udovoljavati skladišta i druge prostorije za smještaj bilja te poduzeća koja se bave poslovima dezinfekcije i dezinsekcije bilja i deratizacije prostorija („Službeni list SFRJ“, broj: 33/91) (u daljnjem tekstu: Pravilnik), ili da ima dugoročni ugovor sa poduzećem koje raspolaže sa istim;
4. da poslove i radne zadatke upravljanja proizvodnjom šumskog, odnosno hortikulturnog sjemena obavlja uposlenik sa stručnom spremom sedmog stupnja naobrazbe (VII/I) dipl. inž. šumarstva, odnosno dipl. ing. hortikulture s radnim stažem od najmanje tri godine na poslovima kojima se stječe proizvodno iskustvo iz oblasti sjemenarstva;
5. da je registriran kod mjerodavnog suda za poslove proizvodnje šumskog, odnosno hortikulturnog sjemena.

Podnositelj prijave za upis u Registar proizvođača sjemena uz prijavu za upis dužan je priložiti i slijedeće priloge:

1. rješenje o upisu u sudski registar;
2. dokaz o vlasništvu zemljišta, odnosno dokaz da je proizvođač korisnik zemljišta;
3. dokaz da raspolaže potrebitom opremom za proizvodnju, zaštitu, odnosno skupljanje sjemena;
4. dokaz da raspolaže skladišnim prostorom koji je u vlasništvu ili u zakupu proizvođača ili ugovor sa dorađivačem;
5. dokaza o ispunjavanju uvjeta stupnja i vrste stručne spreme te radnom iskustvu uposlenika koji vodi proizvodnju i
6. suglasnost kantonalnog ministarstva za upis u Registar proizvođača.

Prilozi se podnose u originalu, prijepisu ili fotokopija ovjerena od mjerodavnog organa za ovjeru (u daljnjem tekstu: ovjerena fotokopija).

Proizvođač sjemena je obvezan osigurati stručni pregled nad proizvodnjom sjemena od strane ovlaštene ustanove.

Članak 11.

Proizvođač sjemena dužan je voditi knjigu evidencije proizvodnje sjemena u koju se upisuje: broj rješenja o utvrđivanju uvjeta za proizvodnju sjemena, ime osobe koja obavlja poslove stručnog

rukovođenja nad proizvodnjom sjemena, te količinu ukupno proizvedenog, prodanog i uništenog sjemena.

O proizvedenom, prodanom i uništenom sjemenu proizvođač je dužan izvještavati Federalno ministarstvo i Federalnu upravu sukladno članku 9. stavak 2. ovog zakona.

3. Stručni pregled nad proizvodnjom sjemena

Članak 12.

Sjemenski objekti za proizvodnju sjemena podliježu obveznom stručnom pregledu, izravno po kretanju vegetacije i izravno po njenom završetku.

Stručnim pregledom nad proizvodnjom sjemena utvrđuje se: podrijetlo sjemena, primjena određene metode za proizvodnju selekcioniranog i normalnog sjemena, čistoća vrste i zdravstveno stanje.

Članak 13.

Stručni pregled nad proizvodnjom sjemena obavlja ovlaštena ustanova.

Nakon provedenog stručnog pregleda nad proizvodnjom sjemena ovlaštena ustanova iz stavka 1. ovog članka dužna je u roku od 15 dana dostaviti Federalnom ministarstvu, Federalnoj upravi i mjerodavnom šumarskom inspektoratu izvješće o obavljenom pregledu.

Federalni ministar će za obavljanje stručnog pregleda nad proizvodnjom sjemena ovlastiti podnositelja zahtjeva koji ispunjava slijedeće uvjete:

1. da za obavljanje poslova obveznog stručnog pregleda nad proizvodnjom sjemena ima uposlenika s najnižim akademskim stupnjem magistra šumarskih znanosti iz oblasti sjemenarstva;
2. da uposlenik koji obavlja poslove obveznog stručnog pregleda nad proizvodnjom sjemena ima najmanje pet godina radnog staža na poslovima kojima se stječe iskustvo u obavljanju stručnog pregleda;
3. da raspolaže potrebitom opremom za obavljanje obveznog stručnog pregleda nad proizvodnjom sjemena.

Ovlaštena ustanova iz stavka 1. ovog članka ne može vršiti stručni pregled nad vlastitom proizvodnjom sjemena.

Način i metodologiju po kojoj će se provoditi stručni pregled nad proizvodnjom sjemena propisat će federalni ministar.

Članak 14.

Nakon izvršenog stručnog pregleda nad proizvodnjom sjemena i na temelju nalaza stručnog pregleda, ovlaštena ustanova izdaje zapisnik o kontroli, koji ima snagu javne isprave, najkasnije 15 dana od zadnjeg izvršenog pregleda, a uvjerenje o podrijetlu sjemena (u daljnjem tekstu: **uvjerenje**) nakon obavljene analize sabranog sjemena najkasnije 15 dana od završene analize.

Ovlaštena ustanova dužna je voditi evidenciju o izdanim uvjerenjima iz stavka 1. ovog članka.

Obrazac uvjerenja iz stavka 1. ovog članka, te sadržaj, oblik i način vođenja evidencije iz stavka 2. ovog članka propisuje federalni ministar.

Članak 15.

Proizvođač sjemena dužan je pod nadzorom mjerodavnog šumarskog inspektora uništiti sjeme za koje nije izdano uvjerenje iz članka 14. stavak 1. ovog Zakona, te to zapisnički konstatirati.

Članak 16.

Ako proizvođač sjemena učini propust u bilo kojem dijelu proizvodnje sjemena, mjerodavni šumarski inspektor će, na temelju izvješća o obavljenom stručnom pregledu, narediti mjere i rok u kojem je proizvođač sjemena dužan ukloniti propust.

4. Dorada šumskog i hortikulturnog sjemena

Članak 17.

Prije stavljanja u promet sjeme mora biti doradeno.

Dorada sjemena jeste njegovo sušenje, trušenje, čišćenje, umjeravanje (kalibriranje), određivanje kakvoće, prema potrebi zaštita zaštitnim sredstvima, pakiranje, plombiranje te deklariranje sjemena.

Članak 18.

Proizvedeno sjeme može doradivati pravna osoba (u daljnjem tekstu: dorađivač sjemena) upisana u Registar dorađivača šumskog sjemena.

Federalno ministarstvo donijeti će rješenje za upis u Registar dorađivača sjemena za podnositelja prijave, a koji ispunjava slijedeće uvjete:

1. da raspolaže radnim prostorom i opremom za doradu sjemena, te prostorom za odvojeno skladištenje pojedinih vrsta i kategorija sjemena koji zadovoljava minimalnim tehničkim uvjetima i uvjetima propisanim Pravilnikom o tehničkoj opremljenosti objekta, sanitarno-higijenskim uvjetima, glede kapaciteta i opreme za dezinfekciju, dezinfekciju i deratizaciju objekta i bilja;
2. da ima osiguranu zdravstveno-tehničku zaštitu radnog prostora i uposlenih koji u njemu rade (sprječavanje štetnog utjecaja kemijskih sredstava kojima se šumsko sjeme tretira i sl.);
3. da poslovima i radnim zadacima u doradi sjemena upravlja uposlenik sa stručnom spremom sedmog stupnja naobrazbe (VII/I) dipl. ing. Šumarstva, odnosno dipl. ing. hortikulture s radnim stažem od najmanje tri godine na poslovima kojima se stječe iskustvo u doradi sjemena.

Uz prijavu za upis u Registar dorađivača sjemena prilažu se slijedeći prilozi:

1. rješenje o upisu u sudski registar;
2. dokaz o vlasništvu, odnosno dokaz o korištenju skladišta za smještaj sjemena;
3. dokaz o posjedovanju propisane opreme, ovisno o vrstama za koje se upisuje;
4. dokaz o ispunjavanju uvjeta o stručnoj spremi uposlenika koji vodi doradu sjemena;
5. dokaz da ima ovlaštenu laboratorij u svom sastavu, odnosno ugovor sa ovlaštenom laboratorijem za ispitivanje kakvoće sjemena i
6. suglasnost kantonalnog ministarstva za upis u registar dorađivača.

Prilozi se podnose u originalu, prijepisu ili ovjerena fotokopija.

Članak 19.

Dorađivač sjemena dužan je voditi knjigu evidencije o doradi sjemena.

Knjiga evidencije iz stavka 1. ovog članka sadrži podatke o nadnevku primitka, vrsti, kategoriji, podrijetlu, mjestu skupljanja i količini nedorađenog sjemena, proizvođaču nedorađenog sjemena, nadnevku, vrsti i količini doradenog sjemena, nadnevku, vrsti i količini isporučenog doradenog sjemena i osobi kojoj je isporučeno doradeno sjeme.

5. Kakvoća šumskog i hortikulturnog sjemena

Članak 20.

Kakvoća sjemena u smislu ovog zakona određena je njegovom čistoćom, vlagom, klijavošću, vitalitetom i zdravstvenim stanjem.

Članak 21.

Prije stavljanja u promet za svaku se pošiljku sjemena mora odrediti njegovu kakvoću. Kakvoća sjemena utvrđuje se na temelju propisanih kriterija i standarda.

Članak 22.

Utvrđivanje kakvoće sjemena može vršiti laboratorija koja je upisana u Registar iz članka 6. stavak 1. točka 5. ovog zakona koja ispunjava sljedeće uvjete:

1. da ima osiguran radni prostor za ispitivanje kakvoće sjemena;
2. da ima osiguran prostor za čuvanje uzoraka sjemena;
3. da raspolaže odgovarajućim uređajima, aparatima i priborom za ispitivanje kakvoće sjemena, prema vrsti i kategoriji sjemena koje se ispituje;
4. da stručnim poslovima utvrđivanja kakvoće sjemena upravlja uposlenik sa stručnom spremom sedmog stupnja naobrazbe (VII/I) dipl. ing. šumarstva, odnosno dipl. ing. hortikulture s radnim stažem od najmanje dvije godine na poslovima kojima se stječe potrebno iskustvo.

Uz prijavu za upis u Registar laboratorija za kontrolu kakvoće sjemena podnositelj prijave prilaže sljedeće priloge:

1. rješenje o upisu u sudski registar;
2. dokaz o ispunjavanju uvjeta stručne spreme uposlenika koji rukovode laboratorijem;
3. dokaz o raspolaganju potrebitim prostorom;
4. dokaz o posjedovanju propisane opreme;
5. uvjerenje o ispravnosti mjernih instrumenata;
6. suglasnost kantonalnog ministarstva za upis u Registar laboratorija.

Prilozi se prilažu u originalu, prijepisu ili ovjerena fotokopija.

Za kakvoću sjemena odgovara dorađivač sjemena.

Temeljne zahtjeve o kakvoći sjemena propisuje federalni ministar.

6. Pakovanje i deklariranje sjemena

Članak 23.

Sjeme u prometu mora odgovarati propisanim temeljnim zahtjevima o kakvoći, mora biti pakirano i imati deklaraciju uz otpremnicu i deklaraciju na ambalaži.

Za podatke navedene u deklaraciji odgovorna je pravna osoba koja ih je izdala.

Način pakiranja i deklariranje sjemena iz stavka 1. ovog članka propisuje federalni ministar.

Članak 24.

Sjeme iz domaće proizvodnje deklarira dorađivač sjemena sukladno propisom iz članka 25. stavak 3. ovog zakona.

Uvezeno sjeme u originalnom pakiranju deklarira uvoznik sjemena sukladno propisu iz članka 25. stavak 3. ovog zakona, a prepakirano uvezeno sjeme deklarira dorađivač koji je obavio prepakiranje.

Dorađivač i uvoznik sjemena dužni su primjerak deklaracije dostaviti mjerodavnoj kantonalnoj upravi, Federalnoj upravi i Federalnom ministarstvu.

Članak 25.

Zahtjev za izdavanje obrazaca deklaracije podnosi se mjerodavnoj kantonalnoj upravi.

Izdavanje obrazaca deklaracije i njihovu distribuciju mjerodavnim kantonalnim upravama i vođenje evidencije o izdanim deklaracijama vrši Federalna uprava.

Sadržaj i obrazac deklaracije, te sadržaj i način vođenja evidencije iz stavka 2. ovog članka propisuje federalni ministar.

Članak 26.

Sjeme kojem je istekao rok važenja, označen na deklaraciji, ne smije se stavljati u promet.

Iznimno od prethodnog stavka, vlasnik sjemena kojem je istekao rok važenja deklaracije, dužan je prije stavljanja sjemena u promet pokrenuti postupak utvrđivanja kakvoće sjemena.

Ako se u postupku utvrdi da sjeme odgovara deklariranoj, odnosno propisanoj kakvoći, izdaju se nove deklaracije.

7. Promet sjemena

Članak 27.

Promet sjemena je kupovina i prodaja sjemena, te uslužno posredovanje na domaćem i inostranom tržištu.

Prometom sjemena mogu se baviti samo pravne osobe upisane u Registar proizvođača, odnosno dorađivača sjemena i uvoznika sjemena.

Pravne osobe iz stavka 2. ovog članka pored ostalih uvjeta za obavljanje te djelatnosti moraju imati i jednog uposlenika sa stručnom spremom sedmog stupnja naobrazbe (VII/I) dipl. ing. šumarstva, odnosno dipl. ing. hortikulture.

Ostale pravne osobe mogu sjeme proizvedeno u zemlji stavljati u promet samo u originalnom pakovanju proizvođača, odnosno dorađivača.

Pravne osobe iz st. 2. i 4. ovog članka dužne su sjeme držati u uvjetima koji osiguravaju zadržavanje njegove kakvoće.

Građani ne smiju stavljati sjeme u promet.

Pod prometom sjemena ne smatra se slanje sjemena na doradu.

Uvjete koji osiguravaju zadržavanje kakvoće sjemena propisuje federalni ministar.

Članak 28.

U promet se smije staviti samo normalno i selekcionirano sjeme priznato u Federaciji.

Iznimno od odredbe stavka 1. ovog članka, u slučaju nedovoljnih količina šumskog i hortikulturnog sjemena koje su potrebite za očuvanje genofonda šumskog i hortikulturnog drveća i grmlja, federalni ministar može za tekuću godinu dozvoliti stavljanje u promet pojedinih vrsta sjemena koje nije selekcionirano ili normalno, ako nema te vrste selekcioniranog ili normalnog sjemena na tržištu Federacije BiH, na prijedlog ovlaštene institucije.

8. Uvoz sjemena

Članak 29.

Uvozom sjemena mogu se baviti pravne osobe koje su registrirane za obavljanje djelatnosti trgovine i koje su upisane u Registar iz članka 6. stavak 1. točka 4. ovog zakona.

Federalno ministarstvo donijeti će rješenje za upis u Registar uvoznika za podnositelja prijave, a koji ispunjava slijedeće uvjete:

1. da je registriran za obavljanje djelatnosti trgovine na veliko šumskim, odnosno hortikulturnim sjemenom;

2. da ima najmanje jednog uposlenika sa završenim VII/I stupnjem naobrazbe dipl. ing. šumarstva, odnosno dipl. ing. hortikulture;
3. da raspolaže skladištem koje zadovoljava minimalnim tehničkim uvjetima za smještaj i skladištenje robe primjereno vrstama koje uvozi.

Uz prijavu za upis u Registar uvoznika prilažu se slijedeći prilozi:

1. rješenje o upisu u sudski registar;
2. dokaz o ispunjavanju uvjeta stručne spreme uposlenika iz stavka 2. točka 2. ovog članka;;
3. dokaz o vlasništvu, odnosno o korištenju skladišta za smještaj i uskladištenje robe koje zadovoljava minimalnim tehničkim uvjetima i uvjetima propisanim citiranim Pravilnikom o tehničkoj opremljenosti objekta, sanitarno-higijenskim uvjetima, glede kapaciteta i opreme za dezinsekciju, dezinfekciju i deratizaciju objekta i bilja;
4. suglasnost kantonalnog ministarstva za upis u Registar.

Prilozi se prilažu u originalu, prijepisu ili ovjerena fotokopija.

Članak 30.

Uvoziti se može samo sjeme čije je uvođenje u proizvodnju odobreno u Federaciji, ako ispunjava uvjete glede normi kakvoće i zdravstvenog stanja za stavljanje u unutarnji promet, te u budućnosti neće predstavljati prijetnju autohtonom geno fondu.

Rješenje o odobravanju uvoza sjemena iz stavka 1. ovog članka donosi federalni ministar.

Sjeme se može uvoziti samo u originalnom pakovanju.

U slučaju prepakiranja u manja pakovanja, prepakiranje može obaviti dorađivač sjemena.

Iznimno od stavka 1. ovog članka, federalni ministar može dozvoliti uvoz strane selekcije sjemena čije uvođenje u proizvodnju nije odobreno pod uvjetom da se istodobno podnese i zahtjev za odobrenje uvođenja u proizvodnju te selekcije sjemena.

Članak 31.

Uvezeno sjeme mora uz otpremnicu, ovisno o vrsti bilja imati certifikat o kakvoći sjemena i certifikat o zdravstvenom stanju (fitocertifikat).

Uvezeno sjeme u originalnom pakovanju mora imati deklaraciju na ambalaži izdanu od ovlaštene ustanove zemlje izvoznika, a kod stavljanja u promet na teritoriji Federacije BiH i deklaraciju sukladno propisu iz članka 25. ovog zakona.

Za kakvoću uvezenog sjemena iz stavka 2. ovog članka odgovoran je uvoznik.

Članak 32.

Odredbe ovog zakona o pakiranju, deklariranju i uvozu sjemena ne odnose se na sjeme koje znanstvene i znanstveno-istražiteljske ustanove uvoze ili izvoze za oglede ili istraživanja.

Rješenje o odobravanju uvoza sjemena za oglede ili za istraživanje donosi federalni ministar.

IV - ŠUMSKI I HORTIKULTURNI SADNI MATERIJAL

1. Kategorije šumskog i hortikulturnog sadnog materijala

Članak 33.

Prema kategorijama sadnice mogu biti normalne i selekcionirane.

Normalne sadnice jesu sadnice proizvedene od normalnog sjemena i to:

1. poznatog podrijetla;

2. iz sjemenskih sastojina ili sjemenskih zona (u kojima nisu provedene uzgojno-melioracijske mjere);
3. iz striktnih genetičkih pričuva ili prašumskih rezervata;
4. iz izabranih sastojina za sakupljanje šumskog sjemena;
5. vegetativno proizvedene od domaćih (autohtonih) fenotipski istaknutih (superiornih) matičnih stabala iz lokalnih populacija koje nisu prošle postupak selekcije;
6. biljke iz prirodnog pomlatka priznatih sjemenskih sastojina.
Selekcionirane sadnice jesu sadnice:
 1. proizvedene iz priznatog, odobrenog, odnosno utvrđenog selekcioniranog sjemena iz sjemenskih sastojina i sjemenskih plantaža;
 2. plus stabala i elitnih stabala i
 3. vegetativno proizvedene od selekcioniranih stabala ili iz registriranog matičnjaka.

2. Proizvodnja šumskog i hortikulturnog sadnog materijala

Članak 34.

Sadni materijal mogu proizvoditi pravna lica (u daljnjem tekstu: proizvođač sadnica) koja su upisana u Registar proizvođača šumskog, odnosno hortikulturnog sadnog materijala.

Federalno ministarstvo donijeti će rješenje za upis u Registar proizvođača šumskih, odnosno hortikulturnih sadnica za podnositelja prijave za upis, a koji ispunjava slijedeće uvjete:

1. da je vlasnik ili da ima dugoročno sklopljeni ugovor sa vlasnikom, odnosno korisnik površine pogodne za proizvodnju sadnica;
2. da raspolaže opremom za pripremu i obradu tla, za njegu i zaštitu bilja u rasadniku te za vađenje i pakiranje sadnica ili da ima ugovor sa kooperantima;
3. da raspolaže skladišnim prostorom za smještaj, čuvanje i pakiranje šumskih sadnica, ovisno o vrsti i količini proizvodnje;
4. da poslove i radne zadatke upravljanja u proizvodnji šumskih sadnica obavlja uposlenik sa stručnom spremom sedmog stupnja naobrazbe (VII/I) dipl. ing. šumarstva, odnosno dipl. ing. hortikulture sa najmanje tri godine radnog staža.

Uz prijavu za upis u Registar proizvođača sadnog materijala prilažu se sljedeći prilozi:

1. rješenje o upisu u sudski registar;
2. dokaz o vlasništvu zemljišta, odnosno dokaz da je proizvođač korisnik zemljišta pogodnog za proizvodnju sadnog materijala;
3. dokaz da raspolaže potrebitom opremom za provođenje odgovarajućeg tehnološkog postupka proizvodnje;
4. dokaz o ispunjavanju uvjeta o stupnju i vrsti stručne spreme te radnom iskustvu uposlenika koji vodi proizvodnju sadnog materijala
5. suglasnost kantonalnog ministarstva za upis u registar proizvođača.

Prilozi se podnose u originalu, prijepisu ili ovjerena fotokopija.

Članak 35.

Proizvođač sadnog materijala može proizvoditi sadni materijal koji je dobiven generativnim putem iz normalnog, odnosno selekcioniranog sjemena priznatog u Federaciji BiH i vegetativnim putem od matičnih stabala šumskog i hortikulturnog drveća i grmlja, klonova, plus stabla plantažnog uzgoja, te selekcioniranih klonova, selekcioniranih stabala plantažnog uzgoja priznatih u Federaciji BiH.

Članak 36.

Proizvođač sadnog materijala dužan je voditi knjigu rasadnika u koju se upisuje: broj rješenja o utvrđivanju uvjeta za proizvodnju sadnog materijala, ime osobe koja obavlja stručno rukovođenje

proizvodnjom sadnog materijala, pregledni plan rasadnika sa jasno označenim dijelom gdje se proizvodi sadni materijal, vrstu, odnosno sortu i starost sadnog materijala, podatke o načinu ili fazi proizvodnje, vrstu i nadnevak izvođenja radova, kao i količinu ukupno proizvedenog, prodanog i uništenog sadnog materijala.

O proizvedenom, prodanom i uništenom sadnom materijalu proizvođač je dužan izvješćivati mjerodavnu kantonalnu upravu, Federalnu upravu i Federalno ministarstvo najmanje jednom godišnje.

Članak 37.

Proizvođač sadnog materijala može za inostranog naručitelja od uvezenog matičnog reprodukcijskog materijala proizvoditi normalni i selekcionirani sadni materijal koji nije priznat u Federaciji BiH.

Sadni materijal iz stavka 1. ovog članka može se proizvoditi uz suglasnost Federalnog ministarstva i na temelju ugovora sa inostranim naručiteljem, prema kojem inostrani naručitelj preuzima cjelokupnu količinu proizvedenog sadnog materijala.

Proizvodnja sadnog materijala iz stavka 1. ovog članka podliježe u tijeku vegetacije zdravstvenom pregledu.

Sadni materijal iz stavka 1. ovog članka nije dopušteno stavljati u promet na teritoriji Federacije BiH.

3. Stručni pregled nad proizvodnjom sadnog materijala

Članak 38.

Proizvodnja sadnog materijala u tijeku vegetacije podliježe dva puta obveznom stručnom pregledu.

Obveznim stručnim pregledom proizvodnje šumskog sadnog materijala utvrđuje se njegovo podrijetlo, vrsta, starost, način uzgoja, vegetativna razvijenost, kakvoća, količina i zdravstveno stanje.

Članak 39.

Stručni pregled nad proizvodnjom sadnog materijala obavlja ovlaštena ustanova.

Federalni ministar će za obavljanje stručnog pregleda nad proizvodnjom sadnog materijala ovlastiti podnositelja zahtjeva koji ispunjava slijedeće uvjete:

1. da za obavljanje obveznog stručnog pregleda nad proizvodnjom sadnog materijala ima uposlenika s najnižim akademskim stupnjem magistra šumarskih znanosti iz oblasti rasadničarstva;
2. da uposlenik koji obavlja poslove obveznog stručnog pregleda nad proizvodnjom šumskog sadnog materijala ima najmanje pet godina radnog staža na poslovima kojima se stječe iskustvo u obavljanju stručnog pregleda;
3. da raspolaže potrebitom opremom za obavljanje obveznog stručnog pregleda nad proizvodnjom sadnog materijala.

Nakon provedenog stručnog pregleda nad proizvodnjom sadnog materijala i na temelju nalaza stručnog pregleda, ovlaštena ustanova izdaje uvjerenje o podrijetlu i kakvoći sadnog materijala, odnosno rješenje da proizvedeni sadni materijal ne odgovara propisanim uvjetima.

Ovlaštena ustanova za stručni pregled nad proizvodnjom sadnog materijala ne može stručno nadzirati vlastitu proizvodnju sadnica.

Način i metodologiju po kojoj će se provoditi stručni pregled nad proizvodnjom sadnog materijala propisat će federalni ministar.

Članak 40.

Proizvođač sadnog materijala dužan je pod nadzorom mjerodavnog kantonalnog ili federalnog šumarskog inspektora uništiti sadni materijal za koji je donijeto rješenje da ne odgovara propisanim uvjetima.

Članak 41.

Nakon provedenog stručnog pregleda nad proizvodnjom sadnog materijala ovlaštena ustanova dužna je u roku od petnaest dana dostaviti Federalnom ministarstvu, Federalnoj upravi i mjerodavnom šumarskom inspektoratu izvješće o obavljenom pregledu.

Ovlaštena ustanova dužna je voditi evidenciju o pregledanoj rasadničkoj proizvodnji prema vrsti, količini, starosti, i načinu uzgoja sadnica.

Sadržaj, oblik i način vođenja evidencije iz stavka 2. ovog članka propisuje federalni ministar.

Članak 42.

Ako proizvođač sadnica učini propust u bilo kojem dijelu proizvodnje sadnica, mjerodavni kantonalni inspektor će na temelju izvješća o obavljenom stručnom pregledu, narediti mjere i rok u kojem je proizvođač sadnica dužan ukloniti propust.

4. Kakvoća sadnog materijala

Članak 43.

Kakvoća šumskog i hortikulturnog sadnog materijala određuje se na temelju vrste, podrijetla, starosti, vegetativne razvijenosti i zdravstvenog stanja šumskih sadnica i fenotipskog izgleda hortikulturnog materijala.

Članak 44.

Prije stavljanja u promet za svaku se pošiljku šumskih i hortikulturnih sadnica mora odrediti njena kakvoća i zdravstveno stanje.

Šumski i hortikulturni sadni materijal mora odgovarati propisanim temeljnim zahtjevima o kakvoći.

Temeljne zahtjeve o kakvoći sadnog materijala propisuje federalni ministar.

Članak 45.

Kakvoća proizvedenog sadnog materijala, sukladno propisanim normama, utvrđuje ovlaštena ustanova u rasadniku na temelju propisanog uzorka.

Za kakvoću proizvedenog sadnog materijala odgovara proizvođač sadnog materijala.

5. Pakovanje i deklariranje sadnog materijala

Članak 46.

Sadni materijal u prodaji mora biti pakiran, plombiran, imati deklaraciju uz otpremnicu i deklaraciju na ambalaži.

Članak 47.

Pakiranje, plombiranje i deklariranje sadnog materijala obavlja proizvođač sadnog materijala na mjestu gdje je dovršena njegova proizvodnja sukladno propisu iz članka 48. stavak 4. ovog zakona.

Uvezeni sadni materijal deklarira uvoznik sukladno propisu iz članka 48. stavak 4. ovog zakona.

Način pakiranja, plombiranja i deklariranja sadnog materijala propisuje federalni ministar.

Članak 48.

Ovisno o vrsti i kategoriji sadnog materijala deklaracija na ambalaži mora biti jedinstvena prema sadržaju, veličini, boji te mora imati broj.

Zahtjev za izdavanje deklaracije podnosi se kantonalnoj upravi.

Izdavanje obrazaca deklaracije i njihovo distribuiranje mjerodavnim kantonalnim upravama i vođenje evidencije vrši Federalna uprava.

Sadržaj i obrazac deklaracije te sadržaj i način vođenja evidencije iz stavka 3. ovog članka propisuje federalni ministar.

6. Promet sadnim materijalom

Članak 49.

Promet sadnicama jeste kupovina i prodaja sadnica, prijevoz sadnica, te obavljanje usluga posredovanja na domaćem i inostranom tržištu.

Prometom sadnog materijala mogu se baviti samo pravne osobe upisane u Registar proizvođača šumskih, odnosno hortikulturnih sadnica i uvoznika šumskih, odnosno hortikulturnih sadnica.

Pravne osobe iz stavka 2. ovog članka pored ostalih uvjeta za obavljanje te djelatnosti moraju imati i jednog uposlenog službenika sa stručnom spremom sedmog stupnja naobrazbe (VII/I) dipl. ing. šumarstva, odnosno dipl. ing. hortikulture.

Ostale pravne osobe mogu sadni materijal stavljati u promet samo u originalnom pakiranju proizvođača.

Pravne osobe iz stavka 2. i 4. ovog članka dužna su sadni materijal držati u uvjetima koji osiguravaju održavanje njegove kakvoće.

Građani ne smiju stavljati sadni materijal u promet.

Uvjete koji osiguravaju održavanje kakvoće sadnog materijala propisuje federalni ministar.

Članak 50.

Pravne osobe mogu stavljati u promet i koristiti za vlastite potrebe sadni materijal proizveden od selekcioniranog i normalnog sjemena koji odgovara temeljnim zahtjevima o kakvoći i drugim propisanim uvjetima i za koji je izdano uvjerenje o podrijetlu sadnog materijala.

Članak 51.

U promet se mogu staviti samo zdrave sadnice koje odgovaraju kakvoći i drugim podacima označenim na deklaraciji.

Sadnice u prometu moraju se pohraniti u uvjetima koji osiguravaju održavanje njihove kakvoće.

Osoba koja je podnijela prigovor na kakvoću sadnica ima pravo na naknadu štete od pravne osobe koja je sadnice stavila u promet ako se utvrdi da je tijekom čuvanja u prometu izazvalo gubitak kakvoće sadnica.

7. Uvoz šumskog i hortikulturnog sadnog materijala

Članak 52.

Uvoz sadnica i promet njima dopušteni su samo kad je odobreno njihovo uvođenje u proizvodnju u Federaciji, koji ima certifikat o podrijetlu i autentičnosti vrste i zdravstveni certifikat izdat od ovlaštene ustanove zemlje izvoznika.

Rješenje o odobrenju uvoza sadnog materijala iz stavka 1. ovog članka donosi federalni ministar.

Članak 53.

Uvozom sadnog materijala mogu se baviti pravne osobe koje su registrirane za obavljanje djelatnosti trgovine i koje su upisane u Registar iz članka 6. stavak 1. točke 4. ovog zakona.

Federalno ministarstvo donijeti će rješenje za upis u Registar uvoznika za podnositelja prijave, a koji ispunjava slijedeće uvjete:

1. da je registrirano za obavljanje djelatnosti trgovine na veliko šumskim, odnosno hortikulturnim sadnim materijalom;
2. da ima najmanje jednog uposlenika sa završenim VII/I stupnjem naobrazbe dipl. ing. šumarstva, odnosno dipl. ing. hortikulture;
3. da raspolaže skladištem koje zadovoljava minimalnim tehničkim uvjetima za smještaj i skladištenje robe primjereno vrstama koje uvozi.

Uz prijavu za upis u Registar uvoznika prilažu se slijedeći prilozi:

1. rješenje o upisu u sudski registar;
2. dokaz o ispunjavanju uvjeta stručne spreme uposlenika iz stavka 2. točka 2. ovog članka;
3. dokaz o vlasništvu, odnosno o korištenju skladišta za smještaj i uskladištenje robe koje zadovoljava minimalnim tehničkim uvjetima i uvjetima propisanim citiranim Pravilnikom o tehničkoj opremljenosti objekta, sanitarno-higijenskim uvjetima, glede kapaciteta i opreme za dezinfekciju, dezinfekciju i deratizaciju objekta i bilja;
4. suglasnost kantonalnog ministarstva za upis u Registar.

Prilozi se prilažu u originalu, prijepisu ili ovjerena fotokopija.

Članak 54.

Uvezeni sadni materijal uvoznik stavlja u promet u originalnom pakiranju.

Originalno pakovanje u smislu stavka 1. ovog članka jeste svako zatvaranje ambalaže na temelju kojeg se može utvrditi da je originalno pakovanje, a zatvaranje je obavio proizvođač sadnog materijala.

Uvezeni sadni materijal mora imati deklaraciju na ambalaži izdanu od ovlaštene ustanove zemlje izvoznika, a kod stavljanja u promet na teritoriji Federacije BiH i deklaraciju sukladno propisu iz članka 47. stavak 2. ovog zakona.

Za kakvoću i autentičnost uvezenog šumskog sadnog materijala iz stavka 3. ovog članka odgovara uvoznik.

Članak 55.

Odredbe ovog zakona o pakovanju, deklariranju i uvozu sadnog materijala ne odnose se na sadni materijal koje znanstvene i znanstveno-istražiteljske ustanove šalju ili primaju za oglede ili istraživanje.

Rješenje o odobrenju uvoza sadnog materijala iz stavka 1. ovog članka donosi federalni ministar.

V - KONTROLA UVOZA REPRODUKCIJSKOG MATERIJALA PREKO GRANIČNIH PRIJELAZA FEDERACIJE BiH

Članak 56.

Uvoziti se može samo reproduksijski materijal čije je uvođenje u proizvodnju odobreno u Federaciji.

Iznimno od stavka 1. ovog članka može se na temelju suglasnosti federalnog ministra uvoziti reproduksijski materijal pojedinih vrsta šumskog, odnosno hortikulturnog drveća koji nije selekcioniran ili normalan, ako se uvozi radi potrebe oplemenjivanja bilja, vođenje postupka priznavanja i zaštite selekcije šumskog, odnosno hortikulturnog bilja, te radi umnožavanja za potrebe izvoza.

Reproduksijski materijal koji se uvozi prema st. 1. i 2. ovog članka mora imati dokumente propisane člankom 31. stavak 1. i člankom 52. stavak 1. ovog zakona.

Članak 57.

Reproduksijski materijal iz članka 56. ovog zakona podliježe obveznoj kontroli koju obavlja federalna granična inspekcija za zaštitu bilja na graničnom prijelazu (u daljnjem tekstu: **federalna granična inspekcija**).

Ako se uvozi reproduksijski materijal koji nema odgovarajuću dokumentaciju sukladno propisu iz članka 56. stavak 3. ovog zakona, odnosno nema suglasnosti iz članka 56. stavak 2. ovog zakona federalni granični inspektor zaštite bilja (u daljnjem tekstu: **federalni granični inspektor**) donosi rješenje o zabrani uvoza tog reproduksijskog materijala.

Rješenjem iz stavka 2. ovog članka federalni granični inspektor naređuje da se reproduksijski materijal vrati pošiljatelju o trošku uvoznika ili uništi.

Reproduksijski materijal što građani uvoze u Federaciju ili koji pristiže poštom organi carinske službe prijavljuju federalnom graničnom inspektoru radi kontrole sukladno st. 1, 2. i 3. ovog članka.

Organi carinske službe ne mogu cariniti reproduksijski materijal, odnosno ne mogu upućivati te pošiljke na carinjenje drugim carinarnicama na teritoriji Federacije dok od federalnog graničnog inspektora na graničnom prijelazu ne dobiju potvrdu o obavljenoj kontroli sukladno stavku 1. ovog članka.

Protiv rješenja federalne granične inspekcije iz stavka 3. ovog članka može se podnijeti žalba federalnom ministru.

Žalba se podnosi u roku od osam dana od dana dostave rješenja.

Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

VI - NAKNADA TROŠKOVA

Članak 58.

Pravne osobe plaćaju naknadu troškova za:

1. Izvršeni stručni pregled nad proizvodnjom sjemena i sadnog materijala iz članka 13. stavak 1. i članka 39. stavak 1. ovog zakona;
2. Utvrđivanje kakvoće i deklariranja sjemena i sadnog materijala iz čl. 22, 25, 31, 45, 48. i 54. ovog zakona.

Visinu naknada iz stavka 1. ovog članka propisuje federalni ministar.

Naknade iz stavka 1. točka 1. ovog članka prihod su ovlaštene ustanove, a naknade iz stavka 1. točka 2. ovog članka prihod su ovlaštene ustanove (član 45.), odnosno laboratorije za kontrolu kakvoće (članak 22.), odnosno Proračuna Federacije BiH (čl.25, 31, 48. i 54.) .

VII - UPRAVNI NADZOR

Članak 59.

Upravni nadzor nad provedbom ovog zakona i propisa donesenih na temelju ovog Zakona, kao i upravni nadzor nad radom ovlaštenih pravnih osoba u prenijetim im poslovima iz mjerodavnosti federalnog organa uprave vrši Federalno ministarstvo.

Federalno ministarstvo obavlja instancijski nadzor i daje stručne naputke i objašnjenja u primjeni zakona nad radom pravnih osoba kojima su povjerene javne ovlasti.

Federalno ministarstvo vrši i nadzor nad kantonalnim ministarstvima u dijelu izvršenja federalne politike u oblasti provedbe jedinstvenog sustava šumskog i hortikulturnog sjemenarstva i rasadničarstva na teritoriji Federacije.

Kantonalno ministarstvo obavlja upravni nadzor nad provedbom ovog zakona i propisa donesenih na temelju ovog Zakona u poslovima koji su dati u mjerodavnost kantona i nad pravnim osobama kojima je prenijeta javna ovlast, a iz mjerodavnosti kantona.

Članak 60.

Inspeksijski nadzor nad provedbom odredaba ovog zakona i propisa donesenih na temelju njega provodi *federalna šumarska inspekcija i kantonalna šumarska inspekcija*, svaka u okviru svoje mjerodavnosti.

Poslove inspeksijskog nadzora iz mjerodavnosti federalne i kantonalne šumarske inspekcije vrše šumarski inspektori.

Članak 61.

Za šumarskog inspektora može se postaviti osoba koja ima završen Šumarski fakultet, položen stručni upravni ispit za državne službenike, odnosno položen ispit općeg znanja predviđen za državne službenike organa uprave u Federaciji ili javni ispit predviđen za državne službenike institucija Bosne i Hercegovine i najmanje tri godine radnog iskustva u struci.

Članak 62.

U provedbi inspeksijskog nadzora iz oblasti sjemenarstva i rasadničarstva federalni šumarski inspektor je ovlašten i obvezan da vrši:

1. kontrolu uvoza i izvoza sjemena i sadnog materijala preko graničnih prijelaza na području Federacije BiH;
2. kontrolira ispunjavanje uvjeta pravnih osoba upisanih u registre iz članka 6. stavak 1. ovog zakona;
3. obavlja sve poslove i zadatke iz mjerodavnosti kantonalne šumarske inspekcije ukoliko ova iz ma kojeg razloga ne izvršava poslove i zadatke utvrđene ovim zakonom i propisima donesenim na temelju njega;
4. obavlja i ostale poslove propisane Zakonom o upravi u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 28/97 i 26/02) i ovim zakonom i propisima donesenim na temelju ovog zakona.

Ukoliko federalni inspektor pri vršenju inspeksijskog nadzora utvrdi da je povrijeđen ovaj zakon ili drugi propis donesen na temelj njega inspektor ima pravo i obvezu:

1. rješenjem narediti da se utvrđeni nedostaci, nepravilnosti otklone na način i u roku kako je određeno ovim zakonom i propisima na koji se odnosi inspeksijski nadzor;
2. zabraniti ili privremeno zabraniti djelatnost kad je to određeno ovim zakonom ili posebnim propisima čiji nadzor nad provođenjem vrši inspekcija;
3. privremeno oduzeti, prodati ili uništiti robu za koju se utvrdi da je protupravno nastala ili služi prometu ili izvršenju radnji i poslova koji su u suprotnosti sa propisima;

4. narediti poduzimanje odgovarajućih upravnih radnji koje je privredni subjekt i druga pravna osoba, institucija koja ima javne ovlasti, odnosno organ uprave obavezan da poduzme;
5. prisilno provesti izvršenje određene upravne mjere kad je subjekt nadzora sam ne izvrši;
6. podnijeti prijavu protiv subjekta nadzora i odgovorne osobe za učinjeni prekršaj ili krivično djelo;
7. odrediti i druge mjere i obaviti radnje koje su određene ovim zakonom i posebnim propisima.

Kantonalni šumarski inspektor obavlja sve poslove inspeksijskog nadzora, osim poslova za koje je ovim zakonom određeno da ih obavlja federalni šumarski inspektor, a naročito:

1. kontrolira sjemenske objekte, objekte rasadnika, objekte za doradu, skladišta, opremu, prijevozna sredstva i propisane dokumente za sjeme i sadni materijal šumskog i hortikulturnog bilja;
2. nadzire vrste bilja koje nije dopušteno uzgajati na području kantona, sukladno naredbom federalnog ministra;
3. nadzire proizvodnju, sakupljanje, skladištenje i promet sjemena i sadnog materijala;
4. uzima uzorke sjemena radi davanja na analizu.

Ukoliko kantonalni inspektor pri vršenju inspeksijskog nadzora utvrdi da je povrijeđen ovaj zakon ili drugi propis donesen na temelju njega inspektor ima pravo i obvezu da:

1. naredi izmjenu deklaracija ako utvrdi da sjeme i sadni materijal nisu deklarirane, odnosno propisane kakvoće;
2. naredi otklanjanje neispravnosti kakvoće i drugih uvjeta, koje moraju zadovoljavati sjeme i sadni materijal;
3. zabrani stavljanje u prodaju sjeme i sadni materijal ako utvrdi da ne zadovoljavaju kakvoću i druge uvjete propisane ovim zakonom;
4. privremeno zabrani, do donošenja konačnog rješenja, prodaju sjemena i sadnog materijala;
5. privremeno oduzme sjeme i sadni materijal, te druge predmete u svezi sa njihovom proizvodnjom, odnosno doradom do donošenja konačnog rješenja;
6. naredi uništavanje i nadzire postupak uništavanja sadnog materijala čija proizvodnja i promet nije dozvoljena;
7. vodi službene podatke za područje kantona o povredama odredaba ovog zakona i propisa donesenih na temelju njega;
8. izvještava mjerodavne organe o nepravilnostima i traži provedbu određenih postupaka, ako sam nije ovlašten za poduzimanje odgovarajućih mjera;
9. podnosi prijavu za pokretanje prekršajnog postupka radi povrede odredaba ovog zakona i propisa donesenih na temelju njega.

Članak 63.

Pravne osobe koje podliježu nadzoru šumarskog inspektora dužna su mu omogućiti obavljanje inspeksijskog nadzora, pružiti potrebite podatke i izvršiti te osigurati uvjete za neometan rad.

Pravne osobe iz stavka 1. ovog članka dužna su na zahtjev šumarskog inspektora u određenom roku dostaviti ili pripremiti podatke i materijale koji su mu potrebiti za poslove inspeksijskog nadzora.

Rok iz stavka 2. ovog članka mora biti primjeren vrsti zahtjeva.

Članak 64.

Šumarski inspektor donijet će rješenje i odmah narediti izvršenje rješenja kada utvrdi da pravna osoba obavlja djelatnost za koju mu je radi učinjenog prekršaja izrečena zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti.

U provođenju rješenja iz stavka 1. ovog članka šumarski inspektor će pečaćenjem ili na drugi način zatvoriti prostorije (objekt) u kojem se obavlja djelatnost, a može do konačne odluke

mjerodavnog organa privremeno oduzeti opremu, uređaje, sredstva za rad i prijevozna sredstva kojima se obavlja djelatnost.

Žalba izjavljena na rješenje koje je donijeto na temelju stavka 1. ovog članka ne zadržava izvršenje rješenja.

Članak 65.

Ako šumarski inspektor posumnja da sjeme ne odgovara uvjetima propisanim ovim zakonom i propisima donesenim na temelju njega, uzet će određeni broj uzoraka i dostaviti ih na analizu ovlaštenoj laboratoriji.

Uzorci za analizu dostavljaju se pod šifrom.

Način uzimanja uzoraka, broj i masu propisuje federalni ministar.

Članak 66.

Proizvođač, dorađivač i uvoznik sjemena (u daljnjem tekstu: *vlasnik uzorka*) može u roku od osam dana od dana prijema rezultata analize zahtijevati od šumarskog inspektora da drugi primjerak uzorka dostavi ovlaštenoj laboratoriji na superanalizu.

Superanalizu može zahtijevati i šumarski inspektor u roku iz stavka 1. ovog članka, ako posumnja u rezultat analize.

Nalaz superanalize konačan je i može se pobijati samo pod uvjetima i na način propisan za pobijanje javnih isprava.

Članak 67.

Vlasnik uzorka dužan je podmiriti troškove analize, odnosno superanalize uzorka ako se utvrdi da sjeme od kojeg su uzeti uzorci ne odgovara propisanim uvjetima.

Ako se analizom utvrdi da uzorci odgovaraju odredbama ovog zakona i propisima donesenim na temelju njega, troškove analize, odnosno superanalize uzorka podmiruje organ uprave čiji je inspektor šumarstva dostavio uzorke.

Vlasnik proizvoda od kojeg je uzet uzorak nema pravo na nadoknadu vrijednosti uzorka.

Članak 68.

Federalno ministarstvo rješava žalbe protiv donesenih upravnih akata ovlaštenih ustanova u vršenju povjerenih javnih ovlasti.

Protiv rješenja kantonalnog šumarskog inspektora može se izjaviti žalba Federalnom ministarstvu u roku od 8 (osam) dana od dana dostave rješenja.

Protiv rješenja kantonalnog ministarstva može se izjaviti žalba Federalnom ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostave rješenja.

Protiv rješenja federalnog šumarskog inspektora može se izjaviti žalba Federalnom ministarstvu u roku od 8 dana od dana dostave.

Protiv rješenja Federalnog ministarstva nije dopuštena žalba ali se može pokrenuti upravni spor.

Članak 69.

Zaključak o dozvoli izvršenja rješenja šumarski inspektor dužan je donijeti bez odlaganja, a najkasnije u roku od osam dana od dana kada je rješenje postalo izvršno.

VIII - KAZNENE ODREDBE

Članak 70.

Novčanom kaznom od 10.000 KM do 30.000 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba:

1. ako se bavi proizvodnjom ili doradom sjemena, a nije upisana u registar proizvođača, odnosno registar dorađivača sjemena (članak 9. stavak 1. i članak 18. stavak 1.);
2. ako stavlja u promet ili koristi za vlastite potrebe sjeme koje nije dorađeno (članak 17. stavak 1.);
3. ako sjeme u prometu nije na propisan način pakirano i deklarirano, odnosno ako uz otpremnicu nema dokumentaciju (članak 23. stavak 1.);
4. ako stavi u promet sjeme koje nije selekcionirano ili normalno (članak 28. stavak 1.);
5. ako uvozi sjeme, a nije upisan u Registar uvoznika (članak 29. stavak 1.);
6. ako uvezeno sjeme uz otpremnicu nema propisane dokumente (članak 31. stavak 1.);
7. ako proizvodi sadni materijal, a nije upisan u Registar proizvođača sadnog materijala (članak 34. stavak 1.);
8. ako proizvodi sadni materijal bez suglasnosti Federalnog ministarstva (članak 37. stavak 2.);
9. ako stavi u promet sadni materijal koji nije priznat u Federaciji (članak 37. stavak 4.);
10. ako u promet stavi sadni materijal u suprotnosti sa odredbama čl. 50. i čl. 51. st. 1. i 2. ovog zakona;
11. ako uvozi sadni materijal u suprotnosti sa odredbama članka 51. stavak 3. ovog zakona.

Za prekršaj iz stavka 1. ovog članka kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 2.000,00 KM i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Članak 71.

Novčanom kaznom od 5.000,00 KM do 20.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba:

1. ako o promjeni koja je od utjecaja na upis u registar, odnosno na brisanje iz registra ne obavijesti federalno ministarstvo u propisanom roku (članak 7. stavak 7.);
2. ako ne vodi propisanu knjigu evidencije proizvodnje sjemena (članak 11. stavak 1.);
3. ako u tijeku vegetacije nije obavilo obvezni stručni pregled nad proizvodnjom sjemena (članak 12. stavak 1.);
4. ako stavi u promet sjeme čija kakvoća nije utvrđena (članak 21. stavak 1.);
5. ako stavi u promet sjeme kojem je istekao rok važenja označen na deklaraciji (članak 26. stavak 1.);
6. ako se bavi prometom sjemena, a nije registrirano za tu djelatnost (članak 27. stavak 2.);
7. ako uvozi sjeme koje nije originalno zapakovano (članak 30. stavak 3.);
8. ako prepakiranje nije izvršio dorađivač sjemena (članak 30. stavak 4.);
9. ako ne vodi propisanu knjigu rasadnika (članak 36. stavak 1.);
10. ako u toku vegetacije nije izvršen stručni pregled nad proizvodnjom sadnog materijala (članak 38. stavak 1.);
11. ako uništi sadni materijal bez nadzora šumarskog inspektora (članak 40.);
12. ako sadni materijal u prometu nije pakovan, plombiran i deklariran na propisani način (članak 46.).

Za prekršaj iz stavka 1. ovog članka kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 2.000,00 KM i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Članak 72.

Novčanom kaznom od 2.000,00 KM do 5.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba:

1. ako ne izvijesti Federalno ministarstvo i Federalnu upravu o količini proizvedenog sjemena (članak 9. stavak 2.);

2. ako ne osigura stručni pregled nad proizvodnjom sjemena od strane ovlaštene ustanove (članak 10. stavak 4.);
 3. ako ne dostavi izvješće o obavljenom stručnom pregledu (članak 13. stavak 2. i članak 41. stavak 1.);
 4. ako ne vodi propisane evidencije (čl. 14. stavak 2. i 41. stavak 2.);
 5. ako ne uništi sjeme, na način kako je to propisano člankom 15. ovog zakona;
 6. ako ne vodi evidenciju o masi preuzetog i masi dorađenog sjemena (članak 19. stavak 1.);
 7. ako primjerak deklaracije ne dostave mjerodavnoj kantonalnoj upravi, Federalnoj upravi i Federalnom ministarstvu (članak 24. stavak 3.);
 8. ako stavi u promet sjeme kojem je istekao rok važnosti, a nije utvrdilo kakvoću sjemena (članak 26. stavak 2.);
 9. ako drži sjeme u uvjetima koji ne osiguravaju održavanje njegove kakvoće (članak 27. stavak 5.);
 10. ako nema službenika sa stručnom spremom (VIII/I) naobrazbe (članak 27. stavak 3. i 49. stavak 3.);
 11. ako stavi sjeme i sadni materijal u promet u originalnom pakovanju bez deklaracije na službenom jeziku Federacije BiH (članak 31. stavak 2. i članak 54. stavak 3.);
 12. ako o proizvedenom, prodanom i uništenom sadnom materijalu ne izvijesti mjerodavnu kantonalnu upravu, Federalnu upravu i Federalno ministarstvo sukladno članku 36. stavak 2;
 13. ako ne podmiri troškove analize, odnosno superanalize uzorka iz član, a 67. stavak 1.
- Za prekršaj iz stavka 1. ovog članka kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 2.000,00 KM odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Članak 73.

Novčanom kaznom od 500,00 KM do 2.000,00 KM za učinjeni prekršaj, kaznit će se građanin ako stavi u promet sjeme i sadni materijal (članak 27. stavak 6. i članak 49. stavak 6.) ili ako učini bilo koju od radnji iz čl. 71. i 72. ovog zakona.

IX - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 74.

Federalni ministar će u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti sljedeće provedbene propise:

1. o uvjetima koje moraju zadovoljavati ovlaštene ustanove za izradu programa gospodarenja sjemenskim sastojinama i sjemenskim zonama i za njihovu reviziju (članak 5. stavak 4.);
2. o sadržaju, obliku i načinu vođenja registara: proizvođača sjemena, dorađivača sjemena, proizvođača sadnog materijala, uvoznika i laboratorija za kontrolu kakvoće (članak 6. stavak 2.);
3. o načinu i metodologiji provedbe stručnog pregleda nad proizvodnjom sjemena (članak 13. stavak 5.);
4. o obrascu uvjerenja o podrijetlu sjemena te sadržaj, oblik i način vođenja evidencije o izdanim uvjerenjima (članak 14. stavak 3.);
5. o temeljnim zahtjevima o kakvoći sjemena (članak 22. stavak 5.);
6. o načinu pakiranja i deklariranja sjemena (članak 23. stavak 3.);
7. o sadržaju i obrascu deklaracije te sadržaju i načinu vođenja evidencije o izdanim deklaracijama (članak 25. stavak 3.);
8. o uvjetima osiguravanja zadržavanja kakvoće sjemena (članak 27. stavak 8.);
9. o načinu i metodologiji provedbe stručnog pregleda nad proizvodnjom sadnog materijala (članak 39. stavak 5.);

10. o sadržaju, obliku i načinu vođenja evidencije o pregledanoj rasadničkoj proizvodnji (članak 41. stavak 3.);
11. o temeljnim zahtjevima o kakvoći sadnog materijala (članak 44. stavak 3.);
12. o načinu pakovanja, plombiranja i deklariranja sadnog materijala (članak 47. stavak 3.);
13. o sadržaju i obrascu deklaracije te sadržaju i načinu vođenja evidencije o izdanim deklaracijama (članak 48. stavak 4.);
14. o uvjetima osiguravanja održavanja kakvoće sadnog materijala (članak 49. stavak 7.);
15. o visini naknada za izvršeni stručni pregled i utvrđivanje kakvoće i deklariranja sjemena i sadnog materijala (članak 58. stavak 2.);
16. o načinu uzimanja uzoraka za analizu, broju i masi sjemena (članak 65. stavak 3.).

Članak 75.

Postupci koji su pokrenuti do dana stupanja na snagu ovog zakona dovršit će se prema odredbama propisa koji su bili na snazi do stupanja na snagu ovog zakona.

Ako je prije početka primjene ovog Zakona doneseno prvostupanjsko rješenje kojim se postupak pred prvostupanjskim organom okončava, dalji postupak provest će se po odredbama ovog zakona.

Članak 76.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje primjena Zakona o sjemenu ("Službeni list SRBiH", br. 21/77, 12/87 i 27/91) i Zakon o sadnom materijalu ("Službeni list SRBiH", br. 21/77, 12/87 i 27/91), u dijelu koji se odnosi na sjeme i sadni materijal šumskog bilja, koji su se primjenjivali na teritoriji Federacije do dana stupanja na snagu ovog zakona, ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.

Do donošenja propisa iz članka 74. ovog zakona na teritoriji Federacije BiH primjenjivat će se propisi koji su se primjenjivali do dana stupanja na snagu ovog zakona, ako nisu u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Članak 77.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavea u "Službenim novinama Federacije BiH".